

УДК 338:303.7

**ПРОЕКТИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА:
РЕАЛІЗАЦІЯ ТА АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ**

DOI 10.30838/ P.ES.2224.100119.158.354

**Крутова А. С., д.е.н.,
Тарасова Т. О., д.е.н.,
Кащена Н. Б., к.е.н.***Харківський державний університет харчування та торгівлі*

У статті досліджено сучасні тенденції розвитку державно-приватного партнерства та обґрунтовано напрями оцінки ефективності реалізації інфраструктурних проектів з урахуванням суспільних потреб та інтересів різних стейкхолдерів. На підставі аналізу сучасного стану та досвіду реалізації проектів із залученням механізму державно-приватного партнерства виявлено, що на відміну від країн Європейського Союзу, ефективність його використання в регіонах та різних секторах економіки України перебуває на досить низькому рівні. Доведено, що синергія співпраці держави та приватного бізнесу має певні складнощі, але натомість формує низку переваг для кожного партнера. Зазначено, що доцільність реалізації сумісних проектів визначається їх позитивним впливом на суспільство та високим рівнем ефективності для різних стейкхолдерів. Рекомендовано здійснювати оцінку ефективності проекту державно-приватного партнерства на мультикритеріальній основі із залученням формалізованих і неформалізованих методів оцінки ефективності проектів реальних інвестицій, і визначати корисність проекту для суспільства, його фінансову, бюджетну, екологічну та соціально-економічну ефективність. Конкретизовано методичний інструментарій оцінки ефективності реальних проектів з урахуванням інтересів різних стейкхолдерів, що забезпечує можливість інтегральної оцінки, сприяє прозорості прийняття рішень та дозволяє визначати найбільш дієві форми і механізми взаємодії держави та бізнесу.

Ключові слова: державно-приватне партнерство; проект; реалізація; ефективність; оцінка

UDC 338:303.7

**PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP PROJECTS: IMPLEMENTATION
AND ANALYSIS OF EFFICIENCY**

DOI 10.30838/ P.ES.2224.100119.158.354

**Krutova A., Dr. of Econ. Sc.,
Tarasova T., Dr. of Econ. Sc.,
Kashchena N., PhD in Economics.***Kharkiv State University of Food Technology and Trade*

The article investigates modern trends of development public-private partnership and grounded directions of estimation of efficiency of realization of infrastructure projects

© Крутова А. С., д.е.н., Тарасова Т. О., д.е.н., Кащена Н. Б., к.е.н., 2019

taking into account public necessities and interests of different stakeholders. Based on the analysis of the current state and experience of implementation of projects involving the mechanism of public-private partnership it has been revealed that, unlike the countries of the European Union, the effectiveness of its use in the regions and various sectors of the economy of Ukraine is at a rather low level. It has been proven that the synergy of collaboration between the state and private business has certain complications, but instead generates a number of benefits for each partner. It has been marked, that the feasibility of implementing joint projects is determined by their positive impact on society and high level of efficiency for different stakeholders. It has been recommended to perform the evaluation of the effectiveness of the public-private partnership project on a multi-criteria basis, involving formalized and non-formalized methods of estimation of efficiency of projects of the real investments, and determine the utility of a project for a society, its financial, budgetary, environmental and socio-economic efficiency. The methodical tool of estimation of efficiency of the real projects is specified taking into account interests of different stakeholders, that provides possibility of integral estimation, instrumental in transparency of making decision and allows to determine the most effective forms and mechanisms of co-operation of the state and business.

Keywords: public-private partnership; project; realization; efficiency; estimation

Актуальність проблеми. Реалізація національних інтересів України на шляху інтеграції до світового економічного простору орієнтує процеси трансформаційних перетворень на структурну диверсифікацію економіки та розбудову інноваційної моделі розвитку, здатної вирішити існуючі соціо-еколого-економічні проблеми, підвищити конкурентоспроможність вітчизняного товаровиробника та експортний потенціал країни, забезпечити її національну безпеку та стабільно високі темпи економічного зростання, і, як наслідок – зміцнити позиції нашої держави у світовій системі міжнародних відносин. Провідними драйверами переходу до сталого інноваційного соціально-орієнтованого економічного розвитку є активізація інноваційно-інвестиційної діяльності й ефективна взаємодія на засадах рівноправного та взаємовигідного співробітництва держави та приватного бізнесу в усіх сферах і на всіх рівнях. Дедалі більшої вагомості в контексті забезпечення мультиплікативного ефекту співдії держави, територіальних громад та приватних інвесторів у межах реалізації суспільно значимих проєктів набуває державно-приватне партнерство (ДПП). Наразі партнерські взаємовідносини держави та бізнесу визнані одним з ключових механізмів оновлення суспільного виробництва та модернізації економіки України, а їх висока ефективність у вирішенні важливих

соціально-економічних проблем доведена досвідом багатьох країн світу. З огляду на це актуальним є системне дослідження особливостей здійснення, ефективності та розвитку державно-приватного партнерства в Україні.

Аналіз останніх наукових досліджень. Проблематика ефективної взаємодії держави і приватного бізнесу є предметом пильної уваги наукової спільноти. Вагомий внесок у розвиток теорії та практики державно-приватного партнерства та оцінки його ефективності здійснили такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: О.В. Берданова, Є.Ю. Бондаренко, В.М. Вакуленко, В.Г. Варнавський, М.Й. Гедз, Л.І. Єфімова, Є.А. Коровін, І.М. Макаров, В.Є. Манжикова, В.А. Михєєв, В.Н. Мочальников, Т.С. Новікова, С.П. Осборн, В.М. Павлюченко, Е.С. Савас, Н.А. Сич, Дж.Ю. Стігліц, Г.Р. Тейсман, А.Ф. Ткачук, І.О. Федів, Є.О. Фишко, С.Д. Хакімова, В.Д. Шапиро, В.В. Шеремет, П.І. Шилепницький, В.І. Якунін та ін. Не зменшуючи вагомості результатів наукового пошуку з вирішення означених проблем, зауважимо, що вирішення питань активізації залучення приватних інвестицій у стратегічно важливі для держави сфери, забезпечення балансу інтересів стейкхолдерів, оцінки стану, ефективності здійснення та результативності реалізації проектів державно-приватного партнерства потребує подальших наукових розробок.

Метою статі є дослідження сучасних тенденцій розвитку державно-приватного партнерства в Україні та напрямів оцінки ефективності реалізації інфраструктурних проектів з урахуванням суспільних потреб та інтересів кожного стейкхолдера для обґрунтування найдієвіших форм і механізмів співпраці держави та бізнесу.

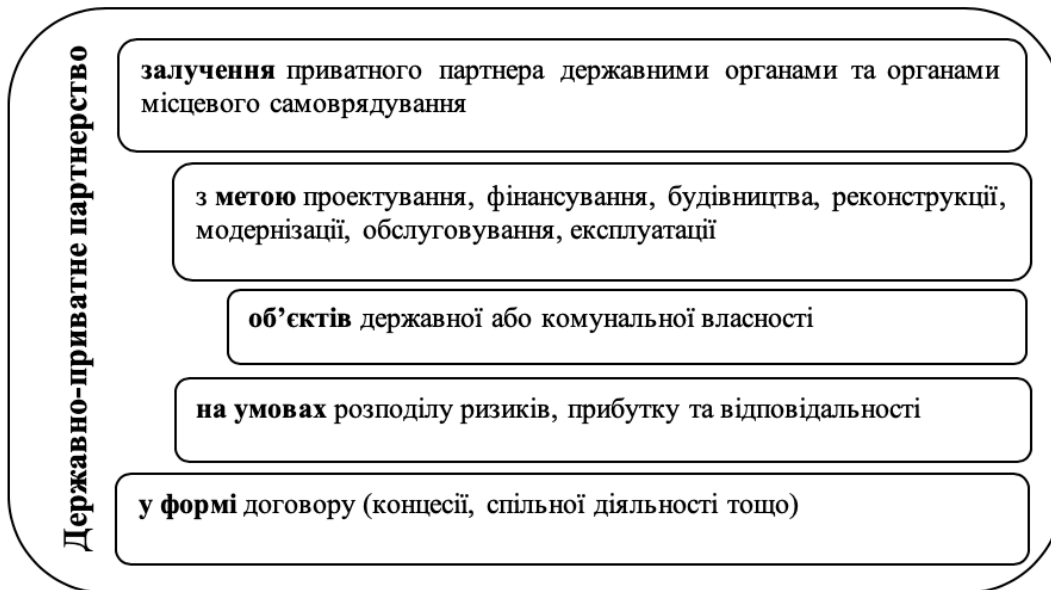
Викладення основного матеріалу дослідження. Взаємодія держави та приватних осіб мала місце ще в стародавній Греції, Римі, Ірані та середньовічній Європі, коли держава передавала приватним структурам за винагороду об'єкти державної власності та свої повноваження з виконання суспільно важливих завдань. Досвід реалізації державних проектів спільно з приватними інвесторами мав місце і в Україні. Для прикладу, поява міського трамваю у Києві пов'язана з реалізацією проекту в рамках концесійного договору між міською владою і приватним товариством (1892 рік). Набутий досвід був

використаний і в радянські часи, зокрема для реалізації плану ГОЄЛРО, будівництва ряду машинобудівних підприємств, тощо [1, с. 3].

Світова практика використання державно-приватного партнерства показує, що подібний механізм співробітництва доцільний для запровадження в країнах, де держава і бізнес мають спільний економічний інтерес, проте не можуть розвиватися і працювати незалежно один від одного. Спільний економічний інтерес держави і бізнесу виникає тоді, коли цільові орієнтири держави у взаємодії з бізнесом та цільові орієнтири бізнесу у взаємодії з державою мають точки перетину. Так, держава, взаємодіючи з бізнесом, прагне до: досягнення глобальних цілей спільними зусиллями; використання потенціалу підприємницького сектору для суспільного блага; залучення приватного бізнесу до реалізації стратегій соціально-економічного розвитку та розбудови інфраструктури економіки; розширення партнерства у сфері реалізації інноваційних проектів тощо. Своєю чергою, бізнес, взаємодіючи з державою, прагне до: наявності ефективного середовища для розвитку бізнесу та захисту своїх інтересів; функціонування «незахоплених» корупцією державних структур; прозорості різних форм взаємодії держави з бізнесом, які б функціонували на паритетній основі, та можливості отримання фінансової допомоги на реалізацію суспільно корисних завдань [2, с. 128].

Вирішальною передумовою необхідності та доцільності широкого впровадження механізму державно-приватного партнерства в Україні стала невідповідність зростаючих потреб в суспільних послугах та обмежених ресурсних можливостей країни щодо їх задоволення, а його провідна роль у розбудові інноваційної моделі сталого соціально-економічного розвитку держави визнана на законодавчому рівні та закріплена прийнятою у 2013 році Концепцією розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013-2018 роки [3]. Формування ефективного механізму державно-приватного партнерства пов'язано із розумінням сутності, форм співпраці, пріоритетності сфер реалізації та методів оцінки ефективності проектів державно-приватного партнерства.

Зростання зацікавленості держави у розвитку державно-приватного партнерства пов'язана з його потенціалом щодо залучення приватних інвестиційних ресурсів (у першу чергу фінансових) для спільної реалізації проектів на об'єктах державної та муніципальної власності (рис. 1).

*Рис. 1 Інтерпретація сутності державно-приватного партнерства
Джерело: авторська розробка*

Як справедливо зазначає П.І. Шилепницький «державно-приватне партнерство – це співпраця між державою в особі її центральних та регіональних органів виконавчої влади та регіонального і місцевого самоврядування з однієї сторони, та представників бізнесу, інститутів громадянського суспільства і місцевих спільнот з приводу перерозподілу повноважень щодо створення інфраструктури загального користування, виконання робіт та надання послуг, які традиційно вважались монополією держави, врегулювання між сторонами в зв'язку з цим наступних питань: розподіл відповідальностей, ризиків, зобов'язань щодо фінансового забезпечення, проектування, будівництва, утримання, експлуатації, права власності, участь в управлінні та розподілі прибутку, що базується на принципах рівності, відкритості, недискримінації, змагальності, підвищення ефективності та мінімізації ризиків і витрат» [3, с. 2].

Синергетичний ефект співпраці держави та приватного партнера має певні складнощі, але натомість формує низку переваг для кожного учасника цього процесу (рис. 2).

Діюче законодавство недостатньо чітко визначає форми здійснення державно-приватного партнерства, оскільки з-поміж встановлених ст. 5 Закону [5] основних форм співпраці держави та приватного партнера (концесія; управління майном (виключно за умови зазначення у договорі інвестиційних зобов'язань приватного партнера); спільна діяльність) має місце люба форма взаємодії на підставі договору (інші договори). З

огляду на це при ідентифікації інших договорів радимо керуватися ознаками їх відповідності механізму державно-приватного партнерства, і вважати такими державні проекти та програми, які спільно фінансуються державою та приватним партнером на засадах проектного фінансування (законодавство чітко цього не визначає, що утруднює віднесення договору до ДПП), зокрема договори на оренду та лізинг, договори на управління державним майном, угоди про розподіл продукції (у чинній редакції Закону їх немає, проте виходячи з суті подібних угод вони можуть бути віднесені до форм державно-приватного партнерства), контракт, державне замовлення тощо.

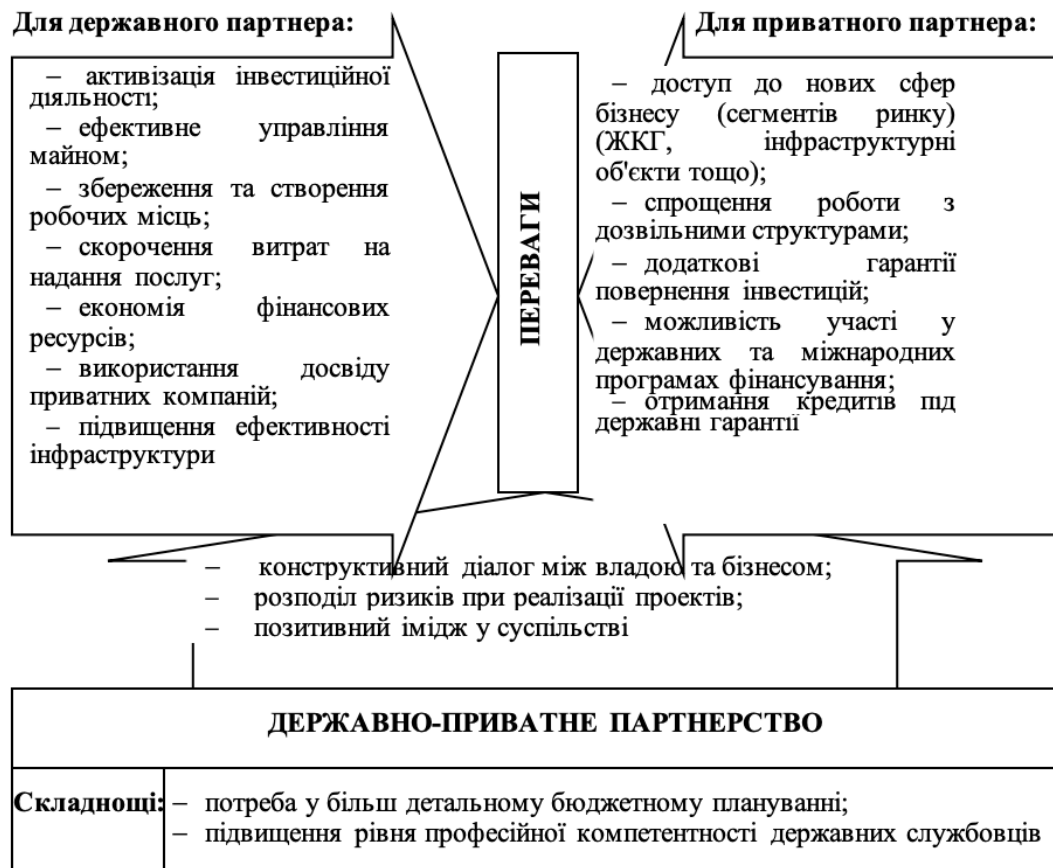

Рис. 2 Складнощі та переваги державно-приватного партнерства

Джерело: авторська розробка

Не дивлячись на явні переваги та потужний потенціал державно-приватного партнерства у розвитку та модернізації інфраструктури національної економіки, на відміну від загальносвітових тенденцій розвитку співпраці держави та бізнесу, ефективність використання цього механізму в регіонах та різних секторах економіки України перебуває на досить низькому рівні.

Результати аналізу досвіду реалізації суспільно важливих проектів із залученням механізму державно-приватного партнерства в країнах Європейського Союзу (ЄС) та в Україні, здійсненого на підставі даних Всесвітнього банку, Європейського інвестиційного банку та Європейського експертного центру державно-приватного партнерства, свідчать, що за період з 1992 року і до 1 півріччя 2018 року включно країнами ЄС було укладено 2241 угоду на загальну суму 1147,9 млрд. євро [6], згідно яких за досліджуваний період було реалізовано 1839 проектів із загальним обсягом капіталовкладень 381,6 млрд. євро (рис. 3 та рис. 4).

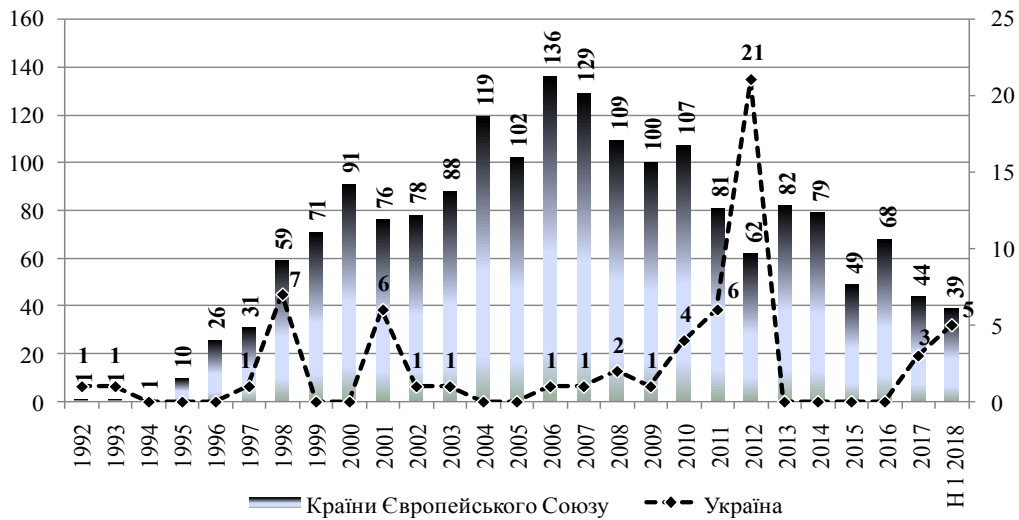

Рис. 3 Кількість проектів державно-приватного партнерства у 1992-2018 роках
Джерело: складено авторами за даними [7; 8]

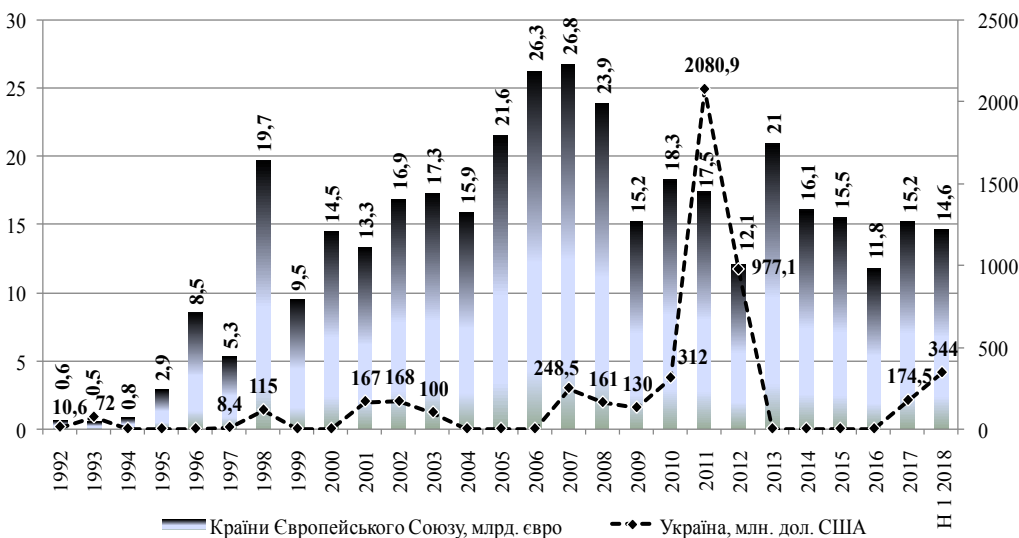

Рис. 4 Обсяг інвестицій у проекти державно-приватного партнерства у 1992-2018 роках
Джерело: складено авторами за даними [7; 8]

В той час як нашою державою спільно із приватними партнерами було втілено в життя 62 проекти загальною вартістю 5,069 млрд. дол. США [8]

Найбільше коштів за цей час було освоєно у проектах, що здійснюються на засадах державно-приватного партнерства в сфері електроенергетики (рис. 5). Доволі привабливими для приватного бізнесу є також проекти в сфері телекомунікації, менш цікавими – в сфері транспорту, водопостачання та водовідведення, газопостачання.

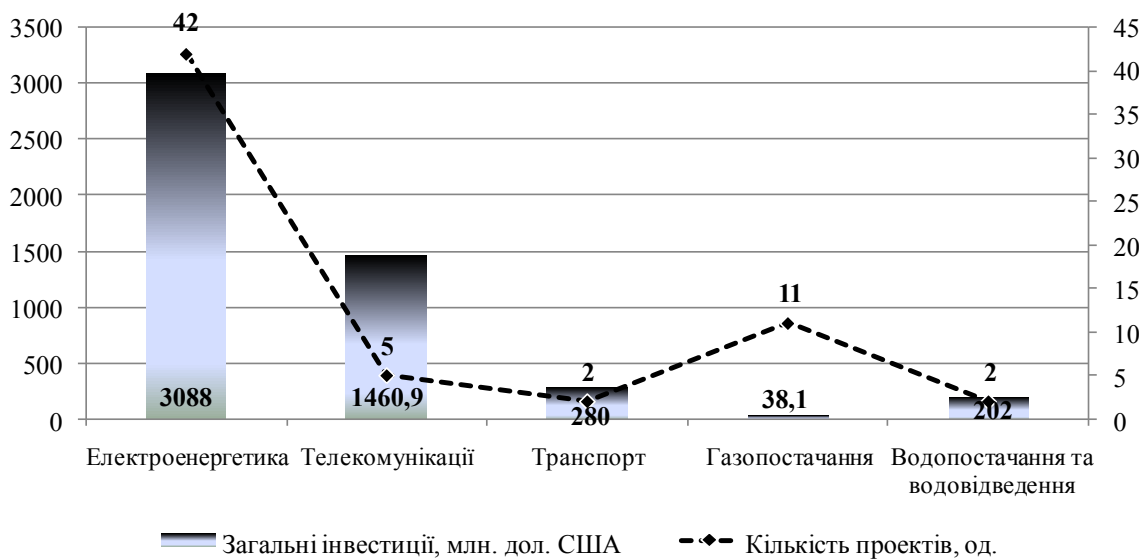

Рис. 5 Кількість угод і обсяг інвестицій за проектами ДПП, що були реалізовані Україною впродовж 1992-2018 років
Джерело: складено авторами за даними [8]

Привабливість проектів визначається в процесі аналізу їх ефективності, що згідно діючого законодавства [9; 10] проводиться на підставі пропозиції про здійснення державно-приватного партнерства, яка складається із концептуальної записки та техніко-економічного обґрунтування, і передбачає:

1) детальне обґрунтування соціально-економічних та екологічних результатів здійснення державно-приватного партнерства за результатами оцінки:

– економічних і фінансових показників (чиста приведена вартість здійснення державно-приватного партнерства (*NPV*), внутрішня норма рентабельності (*IRR*), індекс прибутковості (*RI*), дисконтований період окупності (*DPP*), що розраховані як для проекту в цілому, так і для зацікавлених осіб);

– соціальних результатів реалізації проекту, включаючи підвищення якості послуг та рівня забезпечення попиту на товари (роботи і послуги);

– екологічних результатів реалізації проекту з урахуванням можливого негативного впливу на стан навколишнього природного середовища;

2) обґрунтування підвищення ефективності проекту в разі його реалізації із залученням приватного партнера порівняно з реалізацією проекту без такого залучення (шляхом порівняння, у тому числі порівняння показників економічної ефективності);

3) виявлення видів ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ризиками;

4) визначення форми здійснення державно-приватного партнерства;

5) визначення соціально-економічних та екологічних перспектив після закінчення строку дії договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства.

Оскільки проекти, що реалізуються із залученням механізму державно-приватного партнерства мають особливості, які пов'язані зі складом учасників (держава та приватні компанії) та цілями їх діяльності, то в процесі аналізу ефективності реалізації таких проектів слід враховувати ефект цільовий. Так, якщо для держави основним є забезпечення добробуту своїх громадян, створення для них комфортних та безпечних умов проживання, то на перше місце тут виступають соціальні та екологічні цілі. Це – задоволення потреб громадян, забезпечення якості та доступності послуг, дотримання екологічних та санітарних стандартів, справедливий перерозподіл ресурсів тощо. У випадку ж приватних компаній, де в центрі уваги ставиться досягнення ефективності господарювання, в якості індикаторів виступають зростання надходжень, зниження витрат і, як результат, максимізація прибутку. Якщо зіставити цілі цих двох груп учасників державно-приватних партнерств – держави і приватного сектора, – то можна зробити висновок, що вони можуть бути суперечливими, оскільки, наприклад, цілі зниження витрат приватної компанії може приноситись в жертву дотримання якості послуг чи доступності послуг, що надаються населенню. Саме тому державі в більшості випадків відводиться роль гаранта дотримання інтересів прав населення при реалізації проектів співпраці державного і приватного секторів. У зв'язку з цим для оцінювання ефективності реалізації проектів державно-приватного

партнерства П.І. Шилепницький пропонує використовувати дві групи показників ефективності – для приватного сектору та держави [4, с. 4].

У розвиток думки поважного науковця радимо здійснювати оцінку ефективності проекту державно-приватного партнерства з огляду на цільові орієнтири діяльності його ключових стейкхолдерів, оскільки лише досягнення бажаного рівня ефективності для кожного з них є основним критерієм ефективності проекту в цілому, а також враховувати галузевий та територіальний аспекти розвитку економіки та визначати корисність проекту для суспільства, його фінансову, бюджетну, екологічну та соціально-економічну ефективність (рис. 6).

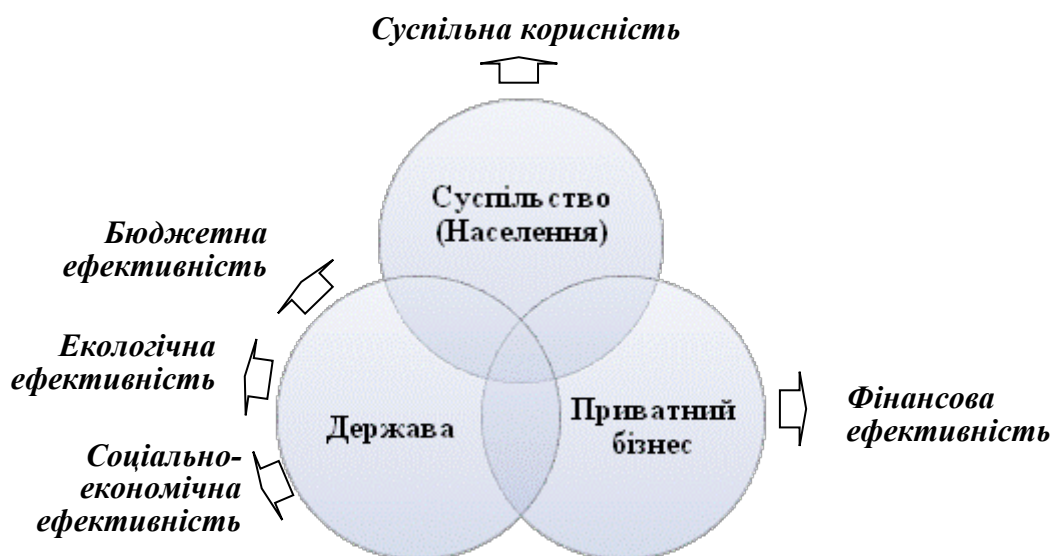

Рис. 6 Вектори ефективності проекту державно-приватного партнерства
Джерело: складено авторами на підставі [11; 12]

Привабливість проекту для приватних партнерів здебільшого визначає фінансова ефективність, яка оцінюється із залученням традиційних методів аналізу ефективності інвестиційних проектів, що ґрунтуються на порівнянні вигід і витрат за проектом, зокрема VFM (Value for Money), Cost-Benefit Analysis (CBA), Public Sector Comparator (PSC) тощо та передбачають обчислення показників чистого приведенного доходу і його похідних з використанням необхідної норми прибутку на вкладений капітал, яка має бути не нижча за вартість власних інвестиційних ресурсів.

Вигідність і доцільність реалізації проекту для держави та суспільства в цілому визначають суспільна корисність, бюджетна, екологічна та соціально-економічна ефективність. Оцінку суспільної

корисності проекту державно-приватного партнерства пропонуємо здійснювати на підставі соціометричних методів шляхом визначення ступеня задоволення очікувань населення регіону та вигідності в контексті сприяння розвитку окремої територіальної громади чи регіону у цілому. «Наприклад, мається на увазі створення умов для стійкого і ефективного розвитку систем життєзабезпечення міст, сіл, селищ; модернізація і розвиток комунальних систем; підвищення якості і надійності послуг, що надаються споживачам, установка додаткового технічного і програмного забезпечення щодо дистанційного моніторингу і контролю виробничих систем тощо» [11, с. 43]. Бюджетну ефективність проекту державно-приватного партнерства оцінювати шляхом порівняння і визначення співвідношення між дисконтованими потоками податкових надходжень до бюджету та бюджетних асигнувань. Екологічну ефективність – на підставі показників, що характеризують: вплив результатів реалізації проекту на навколишнє середовище, очікувані екологічні й пов'язані з ними соціальні, економічні та інші наслідки реалізації проекту. Їх перелік залежить від сфери реалізації проекту, а техніка оцінки ефективності ґрунтується на порівнянні фактичних значень показників із обраним стандартом або базовим (еталонним) значенням. Соціально-економічну ефективність проекту радимо оцінювати на підставі визначення внеску його результатів у соціально-економічний розвиток регіону. Така оцінка має враховувати галузевий і територіальний аспекти регіонального розвитку та відображати вплив результатів проекту на індикатори розвитку конкретної галузі та території, зокрема рівень економічного розвитку регіону, рівень інвестиційної активності, інноваційності, тенденції науково-технічного прогресу тощо. Крім того, вона повинна включати показники стану та якості трудових ресурсів, рівня життя населення і ступеня забезпеченості його потреб, широти охоплення населення результатами проекту тощо.

Вищевикладений підхід до оцінки ефективності проектів державно-приватного партнерства, на відміну від існуючих, конкретизує вектори ефективності та методичний інструментарій її оцінки з урахуванням інтересів різних стейкхолдерів, що забезпечує можливість інтегральної оцінки та сприяє прозорості прийняття рішень щодо укладення договорів

про співпрацю держави та приватного бізнесу задля вирішення наявних соціо-еколого-економічних проблем.

Висновки. Глобалізаційні процеси й інтенсифікація структурних перетворень у політичній, економічній та соціальній сферах висувають на порядок денний вирішення проблеми ефективної взаємодії держави та приватного бізнесу. Державно-приватне партнерство є важливим інструментом розвитку національної економіки, а розбудова його механізму визначає необхідність моніторингу реалізації проектів державно-приватного партнерства та обґрунтування методичного інструментарію оцінки їх ефективності. Аналіз сучасного стану та досвіду реалізації проектів із залученням механізму державно-приватного партнерства виявив, що на відміну від країн Європейського Союзу ефективність його використання в регіонах та різних секторах економіки України перебуває на досить низькому рівні. Доведено, що доцільність реалізації проекту державно-приватного партнерства визначається його позитивним впливом на суспільство та високим рівнем ефективності як для держави, так і для бізнесу. Оцінку ефективності проектів державно-приватного партнерства рекомендовано здійснювати на мультикритеріальній основі із залученням традиційних методів аналізу ефективності інвестиційних проектів, експертних думок, соціологічних досліджень тощо, і визначати їх корисність для суспільства, фінансову, бюджетну, екологічну та соціально-економічну ефективність. Перспектива подальших наукових розробок полягає в обґрунтуванні методики комплексної оцінки ефективності проектів державно-приватного партнерства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вивчення оптимальних моделей державно-приватного партнерства для промислових парків в Яворові і Новому Роздолі. – Львів. – 2015. – 277 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://institute.lviv.ua/doc/02ppp.pdf>.
2. Біла І.С., Іллічова У.І. Світовий досвід державно-приватного партнерства / І.С. Біла, У.І. Іллічова // Глобальні та національні проблеми економіки. Електронне наукове видання. – 2018. – Вип. 21. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://globalnational.in.ua/archive/212018/25.pdf>.
3. Про концепцію розвитку державно приватного партнерства в Україні на 2013-2018 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 739-р від 14 серпня 2013 р.

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/7392013%D1%80>.
4. Шилепницький П.І. Характеристика ефективності державно-приватного партнерства [Електронний ресурс] / П.І. Шилепницький // Ефективна економіка. – 2015. – № 10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4370>.
 5. Про державноприватне партнерство. Закон України від 01.07.2010 № 2424VI (зі змінами і доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
 6. European PPP Expertise Centre [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eib.org/en/projects/loan/regions/index.htm?from=1992&to=2018>.
 7. EPEC Data Portal of European Investment Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.eib.org/epec/>
 8. Private Participation in Infrastructure Database [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ppi.worldbank.org/visualization/ppi.html#sector=&status=&ppi=&investment=®ion=&ida=&income=&ppp=&mdb=&year=&excel=false&map=UA&header=true>
 9. Деякі питання організації здійснення державно-приватного партнерства. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2011 № 384 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3842011%D0%BF>
 10. Деякі питання проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства. Наказ Мінекономрозвитку від 27.02.2012 № 255 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z039912>
 11. Ткаченко І.Н. Методологія отбора и оценки эффективности проектов государственно-частного партнерства с учетом интересов стейкхолдеров / И. Н. Ткаченко, Я. В. Савченко, М. В. Евсева // Дискуссия. – 2014. – № 8(49). – С. 81–90.
 12. Сментина Н., Клевцевич Н. Роль ДПП у забезпеченні збалансованого розвитку територіальних соціально-економічних систем / Н. Сментина, Н. Клевцевич // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2017. – № 5(194). – С. 39-45.

REFERENCES:

1. Vy`vchennya opty`mal`ny`x modelej derzhavno-pry`vatnogo partnerstva dlya promy`slovy`x parkiv v Yavorovi i Novomu Rozdoli (2015). Lviv. Retrieved from <http://institute.lviv.ua/doc/02ppp.pdf> [in Ukrainian].
2. Bila, I.S., & Illichova, U.I. (2018). Svitovy`j dosvid derzhavno-pry`vatnogo partnerstva [World experience of state-private partnership] *Global`ni ta nacional`ni problemy`*

- ekonomiky* – *Global and national problems of the economy*, (21). Retrieved from <http://global-national.in.ua/archive/212018/25.pdf> [in Ukrainian].
3. Pro koncepciyu rozvy`tku derzhavno pry`vatnogo partnerstva v Ukrayini na 2013-2018 roky`. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny` № 739-r vid 14 serpnya 2013 r. (2013). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/7392013%D1%80> [in Ukrainian].
 4. Shylepnytskyi P.I. (2015). Xaraktery`sty`ka efekty`vnosti derzhavno-pry`vatnogo partnerstva [Characteristics of public-private partnership's effectiveness] *Efekty`vna ekonomika – Efektyvna ekonomika* (10). Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4370> [in Ukrainian].
 5. Pro derzhavno-pry`vatne partnerstvo. Zakon Ukrayiny` vid 01.07.2010 № 2424VI (zi zminamy` i dopovnennyamy`). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> [in Ukrainian].
 6. European PPP Expertise Centre. Retrieved from <http://www.eib.org/en/projects/loan/regions/index.htm?from=1992&to=2018>.
 7. EPEC Data Portal of European Investment Bank. Retrieved from <http://data.eib.org/epec/>
 8. Private Participation in Infrastructure Database. Retrieved from <http://ppi.worldbank.org/visualization/ppi.html#sector=&status=&ppi=&investment=®ion=&ida=&income=&ppp=&mdb=&year=&excel=false&map=UA&header=true>
 9. Deyaki py`tannya organizaciyi zdijsnennya derzhavno-pry`vatnogo partnerstva. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` vid 11.04.2011 № 384 Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3842011%D0%BF> [in Ukrainian].
 10. Deyaki py`tannya provedennya analizu efekty`vnosti zdijsnennya derzhavno-pry`vatnogo partnerstva. Nakaz Minekonomrozvy`tku vid 27.02.2012 № 255. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z039912> [in Ukrainian].
 11. Tkachenko I. N., Savchenko Y. V., & Evseeva M. V. (2014). Metodology`ya otbora y` ochenky` efekty`vnosti` proektov gosudarstvenno-chastnogo partnerstva s uchetom y`nteresov stejkxolderov [To the question about methodology selection and evaluation of effectiveness public-private partnership based on the interests of stakeholders] *Dy`skussy`ya – Discussion*, 8(49), 81–90 [in Russian].
 12. Smentyna N., & Klevtsevich N. (2017). Rol` DPP u zabezpechenni zbalansovanogo rozvy`tku tery`torial`ny`x social`no-ekonomichny`x sy`stem [The role of PPP in ensuring a sustainable development of territorial socio-economic systems] *Visny`k Ky`yivs`kogo nacional`nogo universy`tetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika. – Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics.*, 5(194), 39-45 [in Ukrainian].